

Η δικονομική αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών εγκλημάτων: ειδικά ζητήματα

του Χρήστου Δ. Νάιντου,
Δ.Ν., Αντεισαγγελέα Πρωτοδικών,
Μέλος του Ευρωπαϊκού Δικτύου
Εισαγγελέων για το Περιβάλλον

Διάγραμμα

- Ειδικοί προανακριτικοί υπάλληλοι
- Κατάσχεση και δήμευση
- Ειδικές ανακριτικές πράξεις
- Κλητήριο θέσπισμα
- Παράσταση προς υποστήριξη της κατηγορίας
- Αιτιολογία αποφάσεων

Ειδικοί προανακριτικοί υπάλληλοι για την παράνομη θήρα

Δασικοί υπάλληλοι

άρθρο 290 ν.δ. 86/1969

Οι δασικοί υπάλληλοι και τα όργανα της δασικής υπηρεσίας εν γένει θεωρούνται για τις παραβάσεις περί τα δάση ως **ανακριτικοί υπάλληλοι** υπαγόμενοι υπό την ιδιότητα αυτή στην αρμοδιότητα του εισαγγελέα πλημμελειοδικών.

Ειδικοί προανακριτικοί υπάλληλοι για την παράνομη θήρα

Αναγνωρισμένοι από τον Υπουργό Γεωργίας ιδιωτικοί θηροφύλακες

ΓνωμΕισΑΠ 2/2008, 5, 6/2010, 6/2011

ΓνωμΕισΑΠ 6/2011: Οι φύλακες θήρας που έχουν προσληφθεί από κυνηγετικές οργανώσεις ή δασοκτήμονες και έχουν αναγνωρισθεί από τον Υπουργό Γεωργίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 267 § 3 ΔΚ, πριν από την ισχύ του ν. 3208/03 και την έκδοση της κανονιστικής ΥΑΓ 103351/2412/9.7.09, ασκούν πλήρως όλα τα δικαιώματα και τα καθήκοντα που αναφέρονται στο Δασικό Κώδικα και στους μεταγενέστερους μεταρρυθμιστικούς αυτού νόμους για δασικούς υπαλλήλους και έχουν ως αντικείμενο την τήρηση και εφαρμογή των διατάξεων περί θήρας, περιβαλλόμενοι για το σκοπό αυτό με την ιδιότητα του **ειδικού προανακριτικού υπαλλήλου.**

Ειδικοί προανακριτικοί υπάλληλοι για την παράνομη θήρα

ΑΠ 609/2011

«το καθεστώς των ιδιωτικών φυλάκων θήρας δεν άλλαξε με το νόμο 3208/2003, ή από κάποια άλλη διάταξη καταργητική ή τροποποιητική και δεν τίθενται φραγμοί για την πρόσληψη ή αναγνώρισή τους παρεχομένης στον Υπουργό Γεωργίας της ευχέρειας να αρνηθεί τον διορισμό εκείνων που προτείνονται από τις κυνηγετικές οργανώσεις και τους δασοκτήμονες για διάφορους λόγους και ... οι ιδιωτικοί φύλακες θήρας που προσλαμβάνονται από τις κυνηγετικές οργανώσεις και τους ιδιοκτήτες δασών μέσω της δασικής αρχής εξομοιώνονται ως προς την επιτέλεση των καθηκόντων τους με τους δημοσίους φύλακες θήρας και ότι εφόσον οι τελευταίοι εξομοιώνονται ως προς την επιτέλεση των καθηκόντων τους με τους δασοφύλακες έπεται ότι και οι ιδιωτικοί θηροφύλακες εξομοιώνονται κατ' ανάγκη με τους ομότιμους των δασοφύλακες και περαιτέρω ότι οι ιδιωτικοί φύλακες θήρας που έχουν προσληφθεί από κυνηγετικές οργανώσεις ή δασοκτήμονες και έχουν **αναγνωρισθεί από τον Υπουργό Γεωργίας** είτε με κανονιστικές αποφάσεις για τη διαδικασία διορισμού των, είτε με ατομικές πράξεις αναγνώρισεως του διορισμού τους, κατά το διενεργούμενο έλεγχο για την εφαρμογή και τήρηση των διατάξεων περί θήρας ασκούν δημοσία εξουσία, όπως ακριβώς και οι δασοφύλακες και ασκούν πλήρως όλα τα δικαιώματα και τα καθήκοντα που αναφέρονται στο Δασικό Κώδικα και στους μεταγενέστερους μεταρρυθμιστικούς αυτού νόμους για δασικούς υπαλλήλους και έχουν αντικείμενο την τήρηση και εφαρμογή των διατάξεων περί θήρας, περιβαλλόμενοι για το σκοπό αυτό με την ιδιότητα του **ειδικού προανακριτικού υπαλλήλου**».

Ειδικοί προανακριτικοί υπάλληλοι για την παράνομη θήρα

- **ΑΠ 609/2011**
- «... οι ιδιωτικοί φύλακες θήρας που έχουν προσληφθεί από κυνηγετικές οργανώσεις και δεν έχουν αναγνωρισθεί με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας ως φύλακες θήρας σύμφωνα με το άρθρο 267 παρ. 3 του ν.δ. 86/1969, όπως προστέθηκε με το άρθρο 4 παρ. 13 του ν. 3208/2003 μπορούν να υποβάλουν **μηνύσεις** κατά των παραβατών των σχετικών με τη θήρα νόμων όπως κάθε πολίτης κατ' άρθρο 42 παρ. 1 Κ.Ποιν.Δ. δεδομένου ότι πρόκειται για εγκλήματα που διώκονται αυτεπαγγέλτως (άρθρ. 36 Κ.Ποιν.Δ.) και συνεπώς μπορούν να εξετάζονται και ως **μάρτυρες** τα πιο πάνω ζητήματα αφορούν σε πράξεις της προδικασίας για την πράξη για την οποία παραπέμφθηκε να δικασθεί ο ήδη αναιρεσείων ως κατηγορούμενος».

Ειδικοί προανακριτικοί υπάλληλοι για την παράνομη θήρα

- **ΑΠ 609/2011**
- «Στην περίπτωση κατά την οποία οι ιδιωτικοί φύλακες θήρας κυνηγετικής οργανώσεως προήλθαν σε τέτοια **κατάσχεση** που προϋποθέτει την ιδιότητα του προανακριτικού υπαλλήλου, χωρίς να έχουν αναγνωρισθεί με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας ως φύλακες θήρας, ναι μεν καθίσταται άκυρη και ειδικότερα **ανυπόστατη** η έκθεση κατασχέσεως των ανωτέρω μέσων πλην όμως η **δήμευση** που θα διαταχθεί από το δικαστήριο δεν προϋποθέτει προηγούμενη κατάσχεση, αλλά αρκεί ότι υπάρχουν τα αντικείμενα αυτής».

Ειδικοί προανακριτικοί υπάλληλοι για τα περιβαλλοντικά αδικήματα: Σώματα Επιθεώρησης Βορείου και Νοτίου Ελλάδος

**Επιθεωρητές περιβάλλοντος
(άρθρο 9 ν. 2947/2001, π.δ. 165/2003 και π.δ. 132/2017)**

άρθρο 9 παρ. 1 ν. 4042/2012

Η προκαταρκτική εξέταση και η προανάκριση των εγκλημάτων, που προβλέπονται στο άρθρο 28 του ν. 1650/1986, ενεργείται και από τους Επιθεωρητές Περιβάλλοντος, συνεπικουρούμενους, εφόσον χρειαστεί και μετά από πρόσκληση τους, από τους κατά περίπτωση αρμόδιους γενικούς ή ειδικούς προανακριτικούς υπαλλήλους, πάντοτε υπό τη διεύθυνση και την εποπτεία του Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται ο τόπος τέλεσης. Οι Επιθεωρητές Περιβάλλοντος έχουν αρμοδιότητα **για όλη τη χώρα** και εφοδιάζονται για όλη τη διάρκεια της θητείας τους με υπηρεσιακή ταυτότητα, που αποδεικνύει την ιδιότητα τους.

Ειδικοί προανακριτικοί υπάλληλοι για τα περιβαλλοντικά αδικήματα: Σώματα Επιθεώρησης Βορείου και Νοτίου Ελλάδος

- **Εγκύκλιος ΕισΑΠ 8/2013**
- «Οι **απλές** υποθέσεις που δεν χρήζουν εξειδικευμένων γνώσεων για τη διερεύνηση τους, να αντιμετωπίζονται και να διεκπεραιώνονται εξ' ολοκλήρου από γενικούς προανακριτικούς υπαλλήλους, ενδεχομένως με την αρωγή και την καθοδήγηση της ΕΥΕΠ (ήδη των Σωμάτων Επιθεώρησης) εφόσον κριθεί απαραίτητο. Σημαντικό ρόλο και βάρος θα μπορούσε να αναλάβει το Τμήμα Περιβαλλοντικής Προστασίας της Ελληνικής Αστυνομίας που συστάθηκε με το άρθρο 16 παρ. γ του ΠΔ 42/2011 (ΦΕΚ 108α) ...».

Ειδικοί προανακριτικοί υπάλληλοι για τα περιβαλλοντικά αδικήματα: Σώματα Επιθεώρησης Βορείου και Νοτίου Ελλάδος

- **Εγκύκλιος ΕισΑΠ 8/2013**
- «Οι **πιο σύνθετες** υποθέσεις που αφορούν σε μεγάλης σοβαρότητας ή έκτασης περιβαλλοντικά προβλήματα και χρήζουν εξειδικευμένων γνώσεων για τη διερεύνηση τους, να αποστέλλονται στην ΕΥΕΠ (ήδη Σώματα Επιθεώρησης), είτε
 - α) με το αίτημα της διερεύνησης μέσω ελέγχου, δεδομένου ότι βάσει της παρ. Α.4 του άρθρου 9 του Ν. 2947/2001 που διέπει την λειτουργία της ΕΥΕΠ (ήδη Σωμάτων Επιθεώρησης), εφόσον από τον έλεγχο βεβαιωθούν παραβάσεις, ενημερώνεται υποχρεωτικά ο οικείος Εισαγγελέας για την διερεύνηση τυχόν αξιόποινων πράξεων, είτε
 - β) με το αίτημα της διενέργειας προκαταρκτικής εξέτασης. Σε κάθε περίπτωση, θα ήταν λειτουργικό και παραγωγικό να ανατίθενται στους Επιθεωρητές περιβάλλοντος προς χειρισμό οι ιδιαίτερα «σοβαρές» και «απαιτητικές» υποθέσεις».

Ειδικοί προανακριτικοί υπάλληλοι για τα περιβαλλοντικά αδικήματα: Σώματα Επιθεώρησης Βορείου και Νοτίου Ελλάδος

- άρθρο 9 παρ. 1 in f. ν. 4042/2012
- Η διενέργεια ή η συμμετοχή των Επιθεωρητών Περιβάλλοντος σε ανακριτικές πράξεις δεν αποκλείει την εξέταση τους ως **μάρτυρες**, λόγω των εξειδικευμένων γνώσεων τους, κατά τη διαδικασία στο ακροατήριο.
- Βλ. όμως άρθρο **586θ** σε συνδυασμό με το άρθρο **210α ΚΠΔ**

Κατάσχεση και δήμευση μέσων θήρας

άρθρο 288 παρ. 1 ν.δ. 86/1969

Τα κατά παράβαση των διατάξεων του παρόντος κώδικα κατεχόμενα, κατασκευαζόμενα, πωλούμενα ή χρησιμοποιούμενα παντός είδους **όργανα κλπ. μέσα**, που έχουν ως σκοπό την θήρα σύλληψη ή θανάτωση εν γένει αγρίων ζώων, (θηλαστικών και πτερωτών), ασχέτως εποχής, κατάσχονται. Το αρμόδιο ποινικό δικαστήριο διατάσσει τη δήμευση των κατασχεθέντων και τα μεν απαγορευμένα μέσα καταστρέφονται, τα δε άλλα εκποιούνται από επιτροπή ...

Κατάσχεση και δήμευση μέσων θήρας

άρθρο 288 παρ. 3 και 4 ν.δ. 86/1969

3. Εάν για οιονδήποτε λόγο τα **όπλα, δίκτυα, παγίδες** και λοιπά **μέσα παράνομης θήρας** δεν έχουν κατασχεθεί και ο κάτοχός τους καταδικάζεται, διατάσσεται υποχρεωτικά με την καταδικαστική απόφαση και η δήμευση αυτών, ...
4. Εάν ο ένοχος της παράνομης θήρας έλαβε στην κατοχή του τα (αντικείμενα) που υπόκεινται σε δήμευση για κάποιο αδίκημα κατά το παρόν άρθρον, τότε αποδίδονται μεν αυτά στο δικαιούχο, αντί δε της δήμευσης επιβάλλεται στον ένοχο χρηματική ποινή ίση προς την αξία των αποδιδόμενων στο δικαιούχο επιπλέον κάθε άλλης που επιβάλλεται κατά τον παρόντα (δασικό κώδικα).

Κατάσχεση και εκποίηση θηραμάτων

άρθρο 288 παρ. 2 ν.δ. 86/1969

Τα θηράματα που προέρχονται από παράνομη θήρα κατάσχονται και εκποιούνται αμέσως από τον υπάλληλο που τα κατέσχεσε με την παρουσία άλλου δημοσίου, δημοτικού ή κοινοτικού υπαλλήλου και σε περίπτωση απουσίας αυτών με την παρουσία δύο μαρτύρων ... Το εκπλειστηρίασμα, εάν η απόφασις του δικαστηρίου είναι αθωωτική, αποδίδεται στον αθωωθέντα, άλλως κατατίθεται υπέρ του Κεντρικού Ταμείου Γεωργίας Κτηνοτροφίας και Δασών (Κεφάλαιο Θήρας).

Κατάσχεση και δήμευση μέσων θήρας και θηραμάτων

άρθρο 28 παρ. 9 ν. 1650/1986

- Τα κατά παράβαση των προστατευτικών μέτρων, απαγορεύσεων, όρων και περιορισμών, στους οποίους αναφέρονται οι παρ. 2 και 3 του άρθρου 20, συλλαμβανόμενα, φονευόμενα, τραυματιζόμενα ή συλλεγόμενα **είδη της άγριας πανίδας και χλωρίδας** κατάσχονται, είτε βρίσκονται στην κατοχή του παραβάτη είτε τρίτου.
- Επίσης κατάσχονται τα **εργαλεία ή μέσα** που χρησιμοποιήθηκαν για την παράνομη σύλληψη, θανάτωση, τραυματισμό ή συλλογή των προστατευόμενων ειδών.
- Τα κατασχόμενα δημεύονται σύμφωνα με το άρθρο 76 παρ. 1 του ποινικού κώδικα και παραδίδονται σε μουσεία φυσικής ιστορίας ή σε άλλα κατά περίπτωση ιδρύματα ή νομικά πρόσωπα δημόσιου δικαίου για σκοπούς εκπαιδευτικούς ή άλλους.
- Διατάσσεται επίσης η αφαίρεση της άδειας κυνηγιού ή αλιείας του παραβάτη για χρονικό διάστημα από τρεις μήνες έως τρία έτη. Σε περίπτωση υποτροπής η αφαίρεση της άδειας επιβάλλεται οριστικά.

Κατάσχεση και δήμευση δασικών προϊόντων παράνομης υλοτομίας

- **άρθρο 271 παρ. 1 ν.δ. 86/1969**
- Κατάσχονται και δημεύονται από τα δασικά όργανα, τα αστυνομικά όργανα και από τους αναγνωριζόμενους φύλακες θήρας των Κυνηγετικών Οργανώσεων του άρθρου 267 του παρόντος, τα δασικά προϊόντα:
 - α) Τα υλοτομούμενα, κατασκευαζόμενα ή συλλεγόμενα χωρίς άδεια υλοτομίας ή έγκρισης ατελούς υλοτομίας της δασικής αρχής, προκειμένου δε περί μη δημοσίων δασών και χωρίς άδεια του ιδιοκτήτη ή διακατόχου του δάσους όπου απαιτείται τέτοια άδεια.
 - β) Τα υλοτομούμενα, κατασκευαζόμενα ή συλλεγόμενα, δυνάμει αδείας ή έγκρισης ατελούς υλοτομίας της δασικής αρχής ή αδείας και του ιδιοκτήτη προκειμένου, περί μη δημοσίου δάσους, κατά τρόπο που αντιβαίνει στις περί τρόπου υλοτομίας, κατασκευής ή συλλογής δασικών προϊόντων διατάξεις.
 - γ) Τα μεταφερόμενα προ της εξέλεξης πέραν του τόπου της καταμέτρησης.
 - δ) Τα μεταφερόμενα μετά την εξέλεξη, αλλά πριν την έκδοση της συμπληρωματικής άδειας, κατασχομένου και δημοσιευομένου στην περίπτωση αυτή ποσού όχι μεγαλύτερου από το πλεόνασμα που διαπιστώθηκε.
 - ε) Η ρητίνη που μεταφέρεται από δημόσια δάση χωρίς άδεια της δασικής αρχής.
 - στ) Τα μεταφερόμενα βαλανίδια και κεράτια άνευ καταβολής του κατά το άρθρο 165 καθοριζόμενου μισθώματος.

Κατάσχεση και δήμευση εργαλείων, οργάνων, σκευών, άδειας κυκλοφορίας και διπλώματος οδήγησης

- **άρθρο 271 παρ. 3 ν.δ. 86/1969**
- Ομοίως **κατάσχονται** και **δημεύονται** από τα αρμόδια όργανα της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, τα παντός είδους **εργαλεία, όργανα** και **σκεύη**, με τα οποία ο παραβάτης προβαίνει στην εκτέλεση του αδικήματος, τα μεταφορικά μέσα τα οποία χρησιμοποιούνται κατά την παράνομη υλοτομία ή μεταφορά, καθώς και η **άδεια κυκλοφορίας** τους και το **δίπλωμα οδήγησης** του οδηγού. Εάν διατίθεται στην ευρύτερη περιοχή που έγινε η κατάσχεση ασφαλής δημόσιος χώρος φύλαξης, τα κατασχεθέντα μέσα μεταφοράς οδηγούνται με συνδρομή της οικείας αστυνομικής αρχής στο χώρο αυτόν όπου παραμένουν μέχρι την επικύρωση ή μη από το αρμόδιο δικαστήριο της κατάσχεσης. Σε διαφορετική περίπτωση μετά τη σύνταξη της έκθεσης κατάσχεσης αφαιρούνται οι πινακίδες κυκλοφορίας των κατασχεθέντων μεταφορικών μέσων, τα οποία στη συνέχεια παραδίδονται επί αποδείξει προς φύλαξη στους ιδιοκτήτες τους, οριζόμενους ως μεσεγγυούχους και ευθυνόμενους για τη φύλαξη τους, μέχρι εκδόσεως της σχετικής δικαστικής απόφασης. Το δίπλωμα οδήγησης του οδηγού, η άδεια και οι πινακίδες κυκλοφορίας των κατασχεθέντων μέσων παραδίδονται άμεσα στην οικεία αστυνομική αρχή μαζί με αντίγραφο της έκθεσης κατάσχεσης, συντασσόμενης σχετικής έκθεσης παράδοσης και παραλαβής. Τα κατασχεθέντα μέσα, η άδεια και οι πινακίδες κυκλοφορίας αποδίδονται στον ιδιοκτήτη τους, εάν το αρμόδιο δικαστήριο δεν επικυρώσει την κατάσχεση. Άλλως τα εργαλεία, όργανα και σκεύη, με τα οποία ο παραβάτης προέβη στην εκτέλεση του αδικήματος, εκποιούνται με δημοπρασία, η οποία διενεργείται, σύμφωνα με τις διατάξεις περί εκποιήσεως αδέσποτων ή κατασχεθέντων δασικών προϊόντων, τα δε τροχοφόρα μεταφορικά μέσα εκποιούνται από την Διεύθυνση Τελωνειακών Διαδικασιών του Υπουργείου Οικονομικών

Ειδικές ανακριτικές πράξεις για τα περιβαλλοντικά εγκλήματα

- Επιτρέπεται η διενέργεια όλων των ειδικών ανακριτικών πράξεων του άρθρου 254 παρ. 1 ΚΠΔ για τη διακρίβωση της τέλεσης των **κακουργημάτων** του άρθρου 28 του ν. 1650/1986, είτε τα κακουργήματα αυτά τελούνται στο πλαίσιο εγκληματικής οργάνωσης είτε όχι, υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 254 παρ. 1 – 6 ΚΠΔ

(άρθρα 187 παρ. 1 ΠΚ, 254 ΚΠΔ και 9 παρ. 2 και 4 του ν. 4042/2012 και 4 παρ. 1θ του ν. 2225/1994)

Ειδικές ανακριτικές πράξεις για τα περιβαλλοντικά εγκλήματα

- Δεν είναι επιτρεπτή η διενέργεια ειδικών ανακριτικών πράξεων του άρθρου 254 παρ. 1 ΚΠΔ για τη διακρίβωση ακόμη και των οργανωμένων μορφών παράνομης θήρας, υλοτομίας και αλιείας που τιμωρούνται ως πλημμελήματα με τις διατάξεις του δασικού (ν.δ. 86/1969) ή του αλιευτικού κώδικα (ν.δ. 420/1970).

Κλητήριο θέσπισμα

- **ΑΠ 1272/2017**
- Ως άρθρο του ποινικού νόμου, που θα πρέπει να μνημονεύεται επί ποινή ακυρότητας στο κλητήριο θέσπισμα, νοείται κάθε ισχύουσα κατά το χρόνο τέλεσης ουσιαστική ποινική διάταξη του ΠΚ ή άλλου ειδικού ποινικού νόμου που τυποποιεί το έγκλημα και καθορίζει τις προϋποθέσεις του αξιολοίνου της πράξης και την απειλούμενη ποινή. Αν γίνεται μνεία ποινικής διάταξης άσχετης προς τη διωχθείσα πράξη ή **καταργηθείσας**, το κλητήριο θέσπισμα και μαζί του η κλήτευση του κατηγορουμένου στο ακροατήριο είναι άκυρο, σύμφωνα με το άρθρο 321 παρ. 4 Κ.Π.Δ.

Κλητήριο θέσπισμα

- Πρέπει να αναφέρεται σε αυτό το **άρθρο της κανονιστικής διοικητικής πράξης** που συμπληρώνει το άρθρο 28 παρ. 2α του ν. 1650/1986, διότι η διάταξη αυτή αποτελεί τον πρωτεύοντα ποινικό κανόνα που συμπληρώνει το λευκό ποινικό κανόνα του άρθρου 28 παρ. 2α του ν. 1650/1986

Παράσταση προς υποστήριξη της κατηγορίας

- **άρθρα 28 παρ. 7 ν. 1650/1986, όπως ισχύει και 588 παρ. 2 ΚΠΔ**

Στις περιπτώσεις εγκλημάτων του άρθρου 28 ως πολιτικώς ενάγων μπορεί να παρίσταται:

- α) το **Δημόσιο**, καθώς και
- β) οι **Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης** στην περιφέρεια των οποίων τελέσθηκε το έγκλημα,
- γ) το **Τεχνικό Επιμελητήριο της Ελλάδος**,
- δ) το **Γεωτεχνικό Επιμελητήριο της Ελλάδος**,
- ε) **πανεπιστήμια**,
- στ) **άλλοι επιστημονικοί φορείς**,
- ζ) **δικηγορικοί σύλλογοι**,
- η) **φορείς διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών**,
- θ) **μη κυβερνητικές οργανώσεις** και
- ι) **φυσικά πρόσωπα**, ανεξάρτητα αν έχουν υποστεί περιουσιακή ζημία, προς υποστήριξη της κατηγορίας και μόνο και με αίτημα ιδίως την αποκατάσταση των πραγμάτων, στο μέτρο που είναι δυνατή (βλ. όμως άρθρο **588 παρ. 1 ΚΠΔ**). Έγγραφο προδικασία δεν απαιτείται.

Παράσταση προς υποστήριξη της κατηγορίας

- **άρθρο 588 παρ. 1 και 2 ΚΠΔ**
- 1. Όπου σε ειδικούς νόμους προβλέπεται δικαίωμα παράστασης πολιτικής αγωγής οι δικαιούμενοι παρίστανται μόνο προς υποστήριξη της κατηγορίας σύμφωνα με τις ρυθμίσεις των άρθρων 63 επ. του παρόντος κώδικα.
- 2. **Ειδικές διατάξεις** που προβλέπουν δικαίωμα παράστασης προς υποστήριξη της κατηγορίας **διατηρούνται σε ισχύ.**

Αιτιολογία αποφάσεων

- **ΑΠ 270, 271/2015**
- Δεν απαιτούνταν για την πληρότητα της αιτιολογίας να αναφέρεται ποια διάταξη νόμου ή διάταγμα ή υπουργική απόφαση προέβλεπε τα ανώτατα **όρια ρύπων** κτηνοτροφικών αποβλήτων, τα οποία υπερέβη η εταιρία της οποίας ήταν νόμιμοι εκπρόσωποι, αφού κατά τις παραδοχές της απόφασης υπάρχει **ρύπανση** του περιβάλλοντος με ενέργειες αυτών, που αντιβαίνουν στις διατάξεις του Ν. 1650/1986 και όχι υπέρβαση των ορίων των ρύπων

Αιτιολογία αποφάσεων

- **ΑΠ 1660/2010**
- Υφίσταται έλλειψη αιτιολογίας (καταδικαστικής απόφασης για **υποβάθμιση και ρύπανση** περιβάλλοντος) όταν δεν αναφέρονται στην απόφαση:
 - α) η διάταξη νόμου που καθορίζει τα **ανώτατα όρια ρύπων** που υπερέβησαν καθώς και των τρόπων που οι ρύποι καθορίστηκαν,
 - β) εάν στην επίδικη περίπτωση υπήρξε υπέρβαση των **ανωτάτων ορίων ρύπων** και σε ποιο συγκεκριμένο επίπεδο, καθώς και η διάρκεια τους,
 - γ) ο **τρόπος** με τον οποίο διαπιστώθηκε η υπέρβαση των ορίων αυτών και
 - δ) οι συγκεκριμένες **αρνητικές επιπτώσεις** των ρύπων

Αιτιολογία αποφάσεων

- **ΑΠ 126/2013**
- Δεν ήταν αναγκαίο για την πληρότητα της αιτιολογίας να διαλάβει η προσβαλλόμενη απόφαση ποιές ήσαν οι αρνητικές επιπτώσεις και στην οικολογική ισορροπία από την εκτέλεση των παραπάνω μεγάλων έργων εντός του υγρότοπου, αλλά αρκεί η παραδοχή στο αιτιολογικό ότι από την απόρριψη αυτή των **μπάζων** και τη **διάνοιξη και ασφαλτόστρωση των δρόμων** προκλήθηκε υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος. Με την ανωτέρω δε παραδοχή ότι με το μπάζωμα μεγάλων εκτάσεων του υγρότοπου και με τη διάνοιξη και ασφαλτόστρωση τριών μεγάλων δρόμων εντός του ανωτέρω υγρότοπου, προκλήθηκε υποβάθμιση του περιβάλλοντος, σύμφωνα με τα αναπτυχθέντα στη μείζονα σκέψη, σαφώς νοείται ότι έγινε μεταβολή στο περιβάλλον του αναγνωρισμένου υγρότοπου και δεν ήταν αναγκαίο να εξειδικεύεται περαιτέρω και αναλυτικά η ανωτέρω υποβάθμιση του περιβάλλοντος, ότι δηλαδή οι ανωτέρω ενέργειες των κατηγορουμένων στον υγρότοπο είχαν αρνητικές επιπτώσεις στην οικολογική ισορροπία, στην ποιότητα ζωής και στην υγεία των κατοίκων της περιοχής, αφού αυτές οι επιπτώσεις δεν είναι απλώς πιθανές, όπως απαιτεί ο παραπάνω ν. 1650/1986, αλλά **αυτονόητες συνέπειες** της ανωτέρω παραδοχής περί υποβάθμισης του περιβάλλοντος, με το εκτεταμένο μπάζωμα του υγρότοπου.

Αιτιολογία αποφάσεων

- **ΑΠ 270/2015**
- Ο ισχυρισμός με τον οποίον ο κατηγορούμενος επικαλείται **επιτρεπτή μεταβολή της κατηγορίας**, δεν είναι αυτοτελής, αλλά αρνητικός της τελευταίας αυτής και εντεύθεν δεν απαιτείται ειδική αιτιολογία για την απόρριψή του (αίτημα μεταβολής της κατηγορίας από το αδίκημα της ρύπανσης του περιβάλλοντος σε εκείνο της υποβάθμισης του περιβάλλοντος εξ αμελείας)

Βασική Ειδική Βιβλιογραφία

- **Γ. Αλμπούρας**, Περιβαλλοντικό Ποινικό Δίκαιο, Γενικό Μέρος, Τόμος I, Το έννομο αγαθό, Τόμος II, Η ειδική υπόσταση του εγκλήματος της προσβολής του περιβάλλοντος, Τόμος III, Ζητήματα συρροής, Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα Ε.Ε., Αθήνα, 2017
- **Ι. Γκουντής**, Δασικά αδικήματα I, II και III, σε Σ. Παύλου / Θ. Σάμιου, Ειδικοί Ποινικοί Νόμοι, Τόμος I, 5^η Ενημέρωση, Εκδ. Δίκαιο & Οικονομία Π. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα, Νοέμβριος 2016
- **Ι. Μοροζίνης**, Περιβάλλον I, II, III, σε Σ. Παύλου / Θ. Σάμιου, Ειδικοί Ποινικοί Νόμοι, Τόμος I, 5^η Ενημέρωση, Εκδ. Δίκαιο & Οικονομία Π. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα, Νοέμβριος 2016
- **Α. Παπανεοφύτου**, Ποινικό Δίκαιο του Περιβάλλοντος στην Ελλάδα στο πλαίσιο της νομοθετικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Εκδ. Νομική βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2016
- **Ηλεκτρονικές πηγές**: ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, ΔΣΑ, Αρείου Πάγου